

vi i mange Aar have havt Edsvorneretter, maatte vi antage, at Kundskab til Lov og Ret var saaledes uddannet hos menig Mand, at han uden nogen som helst Veiledning kunde afgjøre, hvad der udfordres til at Noget skal kunne kaldes et tilstrækkeligt Bevis; og jeg spørger Dem, mine Herrer! om de antage, at dette er Tilfældet, om de, som hende Forholdene saaledes som de ere i Landets forskjellige Egne, om de ikke snarere antage, at Familiehensyn, Venstabs-hensyn og lignende Hensyn ville udøve en skadelig Indflydelse paa Menigmands Skjøn i disse Sager. Jeg maa derhos gjøre opmærksom paa, at Udvalget i en enkelt Henseende er gaaet endog videre end i den oftere omtalte af Premierministeren contrasignerede kongelige Proclamation, nemlig med Hensyn til Fredericia. Trykket for Fredericias Vedkommende er nemlig ikke tilføjet ved ffendtligt Overfald, men opstaaet som en Folge deraf, at Beboerne boede i en Fæstning, og meget af den Skade, der saaledes er tilføjet Fredericia, eguede sig saaledes strengt taget ikke til Erstatning, thi den er tilføjet af vore egne Tropper, og dog have vi foreslaaet Erstatning til Fredericia, ja endog gaaet saavidt at foreslaae Erstatning for Flytningsomkostninger, som ligge udenfor den kongelige Proclamation. Jeg maa endelig ogsaa fremhæve, uden dog herpaa at lægge synderligt Vægt, at Nationen og den almindelige Stemning paa mange Maader har bidraget til at lette det haarde Tryk, som er faldet paa en enkelt Landsdeel. Disse ere, mine Herrer! de væsentligste Betragtninger, som have gjort sig gjældende i Udvalget. Der kan vel være forskellige Meninger om, hvorledes denne Sag skal ordnes, men Sagen har for Udvalget kortelig stillet sig saaledes. Vi have seet, at i Amts-Comiteerne er der fulgt høist forskellige Meninger og Anskuelser, og vi have da fulgt den Anskuelse, som er udtalt af Comiteen i det Amt, som har lidt mest; og hvilken Comitees Medlemmer, paa Amtmanden nær, ere udnævnte af Folket. — Vi have dernæst bestemt en Deel af Godtgjørelsen ikke som Erstatning, men som Gave, for ikke ved en mulig tilkommende fjendtlig Occupation at udsætte de enkelte Landsdele for en værre Behandling af Fjenden end hidtil. Endelig have

vi ogsaa taget Hensyn til hvad Statskassens Lærvordrede. Disse ere de Grundsætninger, som have ledet Comiteen. Skulde en eller anden af de modsatte Anskuelser vinde Tingets Bifald, kan Udvalget Intet have derimod, men derom maae vi Alle være enige, at hvilken Anskuelse, der end vinder Seier, saa er det Baand, der knytter os til Jyllands Beboere, altfor stærkt, til at det skulde kunne slappes eller brydes, fordi der her kan være udtalt en eller anden Anskuelse, hvorom maaskee mange af Jyllands Beboere ikke ere enige (Ja! Ja!). Jeg lader mig ikke fræmme af nogen Trubsel i saa Henseende — der er og kan ikke, fornuftigt taget, være nogen Ubillie fra Jydernes Side, fordi der her har været udtalt forskellige Anskuelser. Det Baand, der sammenknytter og skal vedblive at sammenknytte os som Brødre, det vil ikke brydes (Mæget godt!).

Finantsministeren: Jeg haaber med den ærede Ordfører, at vi Alle skulle blive enige i det Væsentlige, og navnlig, hvad der er det Bigtigste, at det maa lykkes at faae denne Sag snart bragt til Ende og om muligt endnu i denne Rigsdag (Ja!). Da den ærede Ordfører har erklæret sig enig med mig i de i Almindelighed udtalte Anskuelser om Statens Erstatningspligt i dette Tilfælde, kan det, han fremhæver om de farlige Folger af at anerkjende visse Principer i denne Sag, naturligvis ikke angaae mit Foredrag, og jeg troer heller ikke, at den ærede Ordfører er ganske berettiget til at vende denne Argumentation, han har brugt, mod de andre Dyringer, som ere faldne her i Salen fra forskellige Medlemmers Side. Naar den ærede Ordfører har gjort opmærksom paa, hvilke skadelige Folger det vilde have at give fuldstændig Erstatning for Alt, og har henledet Opmærksomheden paa, at det endogsaa kunde have til Folge, at hvis Landet i Fremtiden blev occuperet af en Fjende, denne da kunde tillade sig i højere Grad at tilfredssette Menneskelighedens Fordringer med Hensyn til Privates Gods, end hidtil har været Tilfældet, fordi han saa, at hertilands anerkjendte man en vidtudstrakt Erstatningspligt, skal jeg dertil erindre, at det vistnok var en fuldkommen besøjet Indvending af den ærede Ordfører i det Dieblis, Nogen havde opstillet